

A 85 ÉVE SZÜLETETT ANDOR ÉVA OPERAÉNEKES- TANÁR EMLÉKÉRE

Szerkesztette: Angelika Lippe

I.

Andor Éva a Magyar Rádióban (1961)

Andor Éva (eredeti neve Prácser Éva) (Budapest, 1939. december 15. – 2014. május 16.) Liszt Ferenc-díjas érdemes művész, operaénekes, egyetemi docens, tanszékvezető tanár.

Élete:

Még Prácser Évikeként az 1950-es évek elejétől állandó közreműködője volt a Magyar Rádió műsorainak. Legemlékezetesebb a Miska bácsi levelesládájának „örök Évikéje” a változó Miska bácsik mellett. Tagja volt Andor Ilona karvezető és zenepedagógus leánykarának.

1958–1964 között a Zeneművészeti Főiskolán Hoór Tempis Erzsébet és Révhegyi Ferencné növendéke volt. 1965–1972 között Berlinben tanult Dagmar Freiwald-Lange professzornál. 1964-től az Magyar Állami Operaház magánénekesnője volt, 1987-ben a Donna Elvirával búcsúzott a színpadtól. 1986-tól a Zeneművészeti Főiskola ének tanszékén tanított, visszavonulásáig 2010-ig egyetemi docens. 1999-től 2005-ig megbízott, majd kinevezett tanszékvezető tanár.

Fontosabb szerepei:

- Bizet: Carmen...Micaela
- Gershwin: Porgy és Bess...Bess
- Giacomo Puccini: Pillangókisasszony...Cso-cso-szán
- Giuseppe Verdi: Az álarcosbál...Oszkár
- Gounod: Faust...Margit
- Kacsóh Pongrác: János vitéz...Iluska
- Kodály Zoltán: Székelyfonó...A leány
- Leoncavallo: Bajazzók...Nedda
- Ludwig van Beethoven: Fidelio...Marcellina
- Monteverdi: Poppea megkoronázása...Drusilla udvarhölgye
- Mozart: A varázsfuvola...Pamina; Első gyermek
- Mozart: Szöktetés a szerájból...Blonde
- Offenbach: Kékszakáll...Boulette
- Puccini: Manon Lescaut...Manon Lescaut
- Schubert-Berté-Lafitte: Három a kislány...Médi
- Strauss: Rózsalovag...Sophie
- Szokolay Sándor: Ecce homo...Lénio
- Szokolay Sándor: Hamlet...Ophelia
- Szokolay Sándor: Várnász...Nyoszolyólány
- Verdi: Don Carlos...Mennyei hang
- Verdi: Falstaff...Annuska; Mrs. Alice Ford
- Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok...Éva
- Wagner: A Rajna kincse...Woglinde
- Wagner: Az istenek alkonya...Woglinde
- Wagner: Tannhauser...Pásztorfiú
- Wolf-Ferrari: A négy házastárs...Lucieta
- Wolfgang Amadeus Mozart: Figaro házassága...Franchette; Grófné;
Susanna

Díjai:

- Liszt Ferenc-díj (1969)
- Székely Mihály-émlékplakett (1971)
- Érdemes művész (1976)
- SZOT-díj (1984)
- Operaházi Jubileumi Aranygyűrű (1990)

II¹.

KODÁLY MŰVÉSZETÉNEK PARNŐJE

Andor Évára visszagondolva irodalmunk lírai poézise szólal meg bennem. Anyanyelvi szinten énekelt természetes, gyönyörködtető egyszerűséggel. Mosolygó sugárzása örömet, szeretetet árasztott.

A jelenség varázsa mellé a mesterség tökéletes tudása járult. Legendás karnagy, Andor Ilona mesternő alapozta meg kiművelt zeneiségét, mely által a magyar zenének, Kodály művészetének papnője lett.

Az egyszerűség poézise! Talán azért is volt olyan kitűnő Mimi.

Stílusérzéke sokfelé röptette. Barokk operák és nagyszerű Mozart alakítások után jutott el a romantika lírai szoprán szerepeihez. Megigézett mint Micaela, meghatott mint Margit, kirobbanó humorának voltam tanúja a Falstaffban.

Nagy technikai fegyelemmel jutott el Puccini lírai szerepeihez, Manonhoz, Mimihez és Cso-cso-szánhoz.

Széles előadási skáláján ugyanúgy megfért a kortárs zene, mint az operett. Csodálatosan egyesült éneklésében a széles ívű dallam és az érthető szöveg.

---

¹ Részletek (szöveg és képek) **Angelika Lippe Nyílegyenesen c. Andor Éva emlékére** szerkesztett könyvből (Magyar Állami Operaház 2017), míg a videók a Parlando számára válogatva a YouTube-ról valók. Ez az összeállítás az Andor Éva életútját bemutató sorozat 1. része. (A Szerk. megj.)

Tudását világos fogalmazással, szeretettel adta át növendékeinek. Nagyszerű pedagógus volt, igényes és segítőkész tanszakvezető.

Növendékei közül vezető énekesek és sikeres énektanárok kerültek ki.

Évi a világosságba költözött, de a fényt itt hagyta nekünk. Emlékének ragyogása örökre velünk marad.

Medveczky Ádám Kossuth-díjas karmester

Kodály: Székely fonó - A csitári hegyek alatt (Andor Éva, Berkes János) (4:37)

Kodály Zoltán: Székely fonó - A csitári hegyek alatt - Andor Éva, Berkes János

Andor Éva és a Szabó Anita a Székely fonóban (1965)

ZENEAKADÉMIA – KISTEREM

1972.11.19.

Kodály: Énekszó, op. 1.

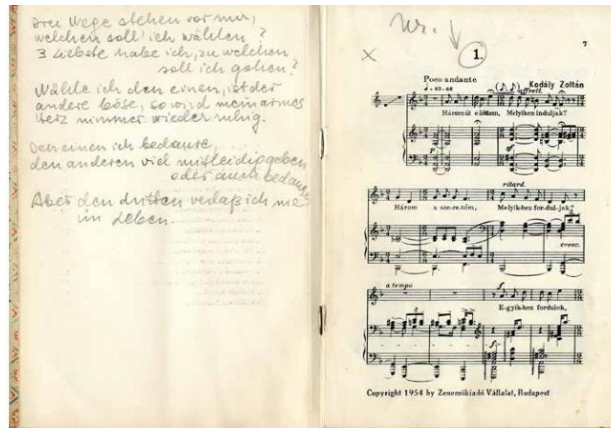
Andor Éva (ének) és Freymann Magda (zongora)

„Ha egy tehetséges művészen feltámad a becsvágy, ha konokul dolgozik művészi ideáljáért, abból nagy dolgok szülehetnek. Andor Éva elmúlt vasárnapi, a rádió 22-es stúdiójából sugárzott hangversenyét én a Kodály emlékévé első jelentős eseményei közé sorolom. [...]

Andor Éva természetesen nem új a Kodály-világban. Esztendők óta ő volt az egyik legmegbízhatóbb, legsokoldalúbb Kodály-énekesnőnk. Amolyan mindenés, aki az apróbb, hálátlanabb feladatokból is figyelemreméltót produkált. Most azonban azt érzem: másról, többről van szó. Andor Éva a fundamentumnál, a stílus teljes szélességében egyszerre kezdett neki az interpretáció újbóli felépítéséhez. Nem is tehetett mást. Kodály Opus 1-es ciklusát kellett életre keltenie legelsőbbben. Csupán ez a sorozat 16 tétel, dalok népi versekre, félestnyei műsor. Az 1907-1909 közötti kodályi alapvetés fókuszában áll az Énekszó. A népzenei ihletés és a művelt, pallérozott zeneszerzői technika első nagy találkozása. A néptől való a gyönyörű szöveg, a parasztdal fordulatai alkotják a zenei szöveg szavait – de a dallammá összefoglalás, a hangulati kidolgozás, a forma megalkotása Kodály kezétől ered, és kezét a 19. század legnagyobb dalszerzői vezetik. Az Énekszót énekelni másféle feladat, mint a népdalfeldolgozások, vagy a klasszikus magyar költők verseire alkotott eredeti Kodály-dalok tolmácsolása. Az egyiket is és a másikat is tudni kell, pontosabban: előbb az Énekszót kell érteni és érezni, hogy majd a további Kodály-ciklusok interpretációja is teljes hitelű lehessen.

Kodály Énekszójáról néhány szép régi emléket őrzök magamban. Hamarjában Rösler Endre felejtethetlen „Három út előttem” – előadása jut eszembe, mint ideál; az ő mintaszerű szöveg-deklamálása, átforrósított dallamvezetése, hatalmas, de meggyőző dinamikai skálája. Nem tudok nagyobb dicséretet, minthogy egy sokkal fiatalabb pályatársa, egy hosszú és nehéz Kodály-est indításának felfűtött várakozásában és lámpalázában az Énekszónak ezt az első dalát nyomban úgy énekelte, hogy csakis rá tudtam figyelni nem az emlékek után áhítóztam, hanem az itt és most újjászülető Kodály-dalt csodáltam.”

(Somfai László: Rádióhangversenyekről – 1972. február 3.)

Andor Éva Énekszó-példánya, saját kezű bejegyzésekkel és német fordítással

Énekszó Op. 1 Három út előttem (2:11)

Andor Éva (ének) Szücs Lóránt (zongora)

Énekszó Op. 1 Kinyílt a kalitka (1:30)

Énekszó Op. 1 Tudtad, tudtad (2:15)

Énekszó Op. 1 Sohasem cselekszem (1:40)

Énekszó Op. 1 Ne sajnáld galambom (2:26)

Énekszó Op. 1 Csak aztat csodálom (2:06)

Énekszó Op. 1 Ha ki szépet szeret (1:58)

Énekszó Op. 1 Isten adta kis barnája (0:47)

Énekszó Op. 1 Azt gondolod, hogy én bánom (1:19)

Énekszó Op. 1 Ki-ki derül, meg beborul (1:34)

Énekszó Op. 1 Ne sajnáld galambom (2:30)

Énekszó Op. 1 Sohasem cselekszem (1:40)

Énekszó Op. 1 Kötöttem bokrétát (2:01)

Énekszó Op. 1 Vékony a pókháló (1:51)

Énekszó Op. 1 Jaj, de régen nem láttalak (1:22)

Négy dal (opusszám nélkül) 1. Haja, haja (Arany János verse) (2:19)

Négy dal (opusszám nélkül) 2. Nausikaa (ismeretlen költő verse) (3:10)

Megkéssett melódiák, Op. 6 No. 4. A tavasz (Berzsenyi Dániel verse) (2:28)

1975 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Andor Ilona Kodály-kórusa – a fotón balról az első Andor (az akkor még Prácser) Éva

[...] „Hallgattam édesanyámra, aki a biztos kenyérkereset reményében minél előbb oklevelet szeretett volna látni lánya kezében; ezenkívül Andor Ilona iránti szeretetből, csodálatból iratkoztam be a képzőbe. Hogy környezetében maradhassak, amíg tanulok. Ő volt az én zenei nevelőanyám, neki köszönhetek mindent, általa lettem az, aki vagyok. [...] Kodály is tisztelte, elismerte Andor Ilona munkásságát. Első feleségével, Emma asszonnyal gyakran eljött hozzánk a Vendel utcába, iskolai hangversenyeinkre. Micsoda kitüntetés volt ez nekünk! Egy külvárosi iskolai kórus koncertjein ott ült a csodált Mester az első sorban! És a műsor után elbeszélget velünk, tanulókkal is, és tanácsokat ad. Kodály Zoltán ugyanis végtelenül szerette a gyerekeket.” [...]

(P. Kovács Imre: Beszélgetés Andor Éva operaénekesssel – Köznevelés, 1992/12.18)

„333 – féltve őrzöm a kiadvány egyetlen darabját Kodály Zoltán aláírásával. Lapról olvasásért kaptam. Köztudott, hogy csak annak adott aláírást, aki az eléje tett énekelnivalót első látásra leolvasta. Hálás vagyok, amiért ilyen szigorú volt. S hogy milyen szükség van a lapról olvasás készségére, nap mint nap tapasztalom.”

(Muzsika, 1972 / 12.)

„A Zeneakadémián folyó tanári munkámban kiemelkedő szerepet játszik Kodály Zoltán énekhangra írott műveinek betanítása, autentikus interpretálása a Mester megbízásából, valamint intenciói alapján. Ezt az örökséget saját profilomnak tekintem.”

(Forrás: Andor Éva hagyatéka)

[...] „Szeretném, ha a jövő énekes nemzedéke tisztelettel emlékezne korunk nagy operaénekesnőjére, a pedagógusra, aki Kodály Zoltán dalainak hazai és nemzetközi fórumokon való megismertetésén fáradozott. Kötelességemnek érzem, hogy őrizzük emlékét! 2016 márciusában megrendeztük az első **Andor Éva Énekversenyt**, melyen a Zeneakadémia saját növendékei vehettek részt.

2018 márciusában újra „házi-versenyt” szervezünk, de a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem támogatásával hamarosan lehetőségünk nyílik arra is, hogy ez a kezdeményezés országos szintre emelkedjen. 2019-ben - reményeim szerint - már az ország összes Egyetemének részvételével rendezzük meg ezt a nemes eseményt Andor Éva tiszteletére és emlékére.”

(Halmai Katalin: Személyes vallomás Andor Éváról – részlet)

II.

ÖRÖKÖS TAGOK: ANDOR ÉVA (2:57)

Nagy énekesek és halhatatlanok: Ilyen Andor Éva is, a Magyar Állami Operaház örökös tagja. Pályája gyerekkorától kezdve nyílegyenesen ívelt felfelé, sikerre volt ítélve. A művészno életéről állandó szakértőnk, az Opera fő emléktárosa, Karczag Márton mesél.
(Opera Café, 2018. 04. 22. - M5)

III.

ANGELIKA LIPPE INTERJÚJA AZ ANDOR ÉVÁVAL KIALAKULT BARÁTSÁGÁRÓL

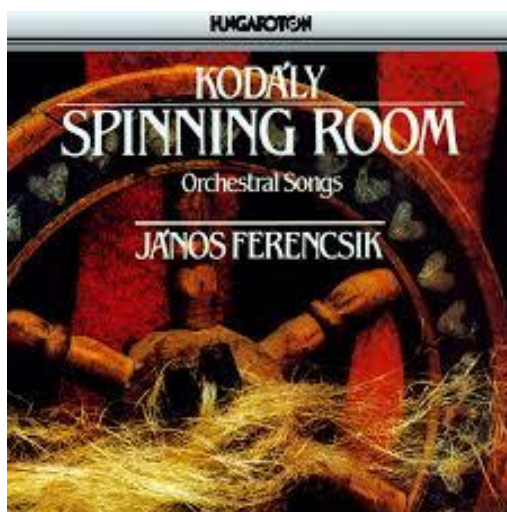
A Klubrádió riportere: Szőke Cecília

https://www.klubradio.hu/adas?hanganyag_id=41100

(Az 51 perces magazinműsor első interjúja)

IV.
ANDOR ÉVA LEGENDÁS FELVÉTELEIBŐL

TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE (20 video)

© 1986 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Háziasszony – Komlóssy Erzsébet

Kérő – Melis György

Lány – Andor Éva

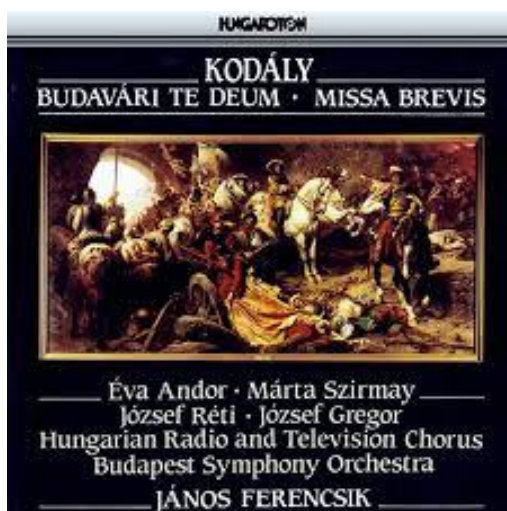
Legény – Simándy József

Gazdag legény – Palcsó Sándor

Szomszédasszony – Barlay Zsuzsa

Közreműködik: a Magyar Rádió és Televízió Énekkara, a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara, vezényel: Ferencsik János Társaság.

A felvétel készült: 1970-ben.

Budavári Te Deum (21:54)

© 1986 HUNGAROTON RECORDS LTD